

Zadnji avion upravo je poletio. Odljepio se s piste zagrebačkog Plesa, ostavivši za sobom najveće hrvatske mučenike. Zračno osoblje Zračne luke Zagreb. Oni su već onemoćali od bespoštedne borbe za ljudska i radnička prava koja je njih same toga petka podsjećala na strahote mučenika što smo ih tih dana obilježavali.

No dobro, glasnogovornik koordinacije sindikata zračnog prometa Ante Dujčić ipak je, zaorivši u golemi mikrofon, priznao da su Vukovarci patili nešto više od zračnog osoblja.

Pa je radnike štrajkaše zamolio za minutu šutnje.

Jer i Vukovarci su se, kaže on, baš kao i radnici aerodroma, borili da se njihovo ne rastrga, ne polomi i ne rasproda na kile.

Radnici Plesa su se na kraju izborili za svoje.

Kako i ne bi kad su oni pioniri u ostvarivanju prava, kolektivno - ugovarački borci, tvoritelji prvog nezavisnog sindikata u Hrvata od kojeg bi i Skandinavci mogli učiti.

NOVI UGOVOR I to vrlo uspješni, slobodno možemo dodati, jer prošlo je samo tri dana otkako je štrajk za Plesu obustavljen, a "zlostavljeni" radnici već su pronašli zajednički jezik s Upravom Zračne luke i potpisali novi kolektivni ugovor, s većinom prijedloga koje su u njemu i predložili.

E, to se naziva "dobro obavljen posao", a novi ugovor ispravak onog "stranotnog" dokumenta s kojim su radnici Plesa godinama morali živjeti.

Malo tko bi preživio takvu nepravdu.

Malo tko bi s takvom pažnjom i odgovornošću pristupao složenim poslovima kao što su to proteklih pet desetljeća činili vjerni radnici Zračne luke Zagreb.

A sada im je prekipjelo.

Može li običan čovjek živjeti s regresom od 2400 kuna?

Može li naknada za rođenje djeteta iznositi jedva 3500 kuna?

I može li niže kvalificirani radnik preživljavati od plaće u iznosu od pučkih 5900 kuna neto?

Od ovog ponedjeljka više ne može i ne mora.

Doduše, radnici se nisu izborili baš za

sve što su štrajkom zahtijevali.

Recimo, nisu dobili pravo veta na izmjene postojećih Pravilnika koji uz kolektivni ugovor također uređuju život i rad na aerodromu.

Tu su pravilnik o službenoj odjeći, zbrinjavanju tehnološkog viška, sistematizaciji radnih mjesta.

Ukratko, htjeli su apsolutnu kontrolu, a sve zbog odluke Vlade iz 2010. godine prema kojoj će Zračna luka uskoro dobiti koncesionara.

Koji će na 30 godina upravljati zračnom lukom i njenim zaposlenicima, a usput sagraditi i terminal.

To je koncesionar od kojeg se radnici žele zaštititi.

Svatko bi se teška srca odrekao tog kolektivnog ugovora koji su s bivšim direktorom Boškom Matkovićem radnici potpisali 2006. godine.

Doduše, taj je ugovor i prije pet godina bio daleko izdašniji nego što je ostatak Hrvatske uopće mogao sanjati, ali Matković na radnicima nikada nije štedio pa su se već tada mogli pohvaliti s gotovo najvećim plaćama u zemlji.

Pet godina kasnije taj je ugovor zastario, a i druge su državne tvrtke primjerom pokazale kako je povišice i povlastice najprirodnije tražiti usred financijske krize.

No, vratimo se malo na tu 2006. godinu.

Tada radnici potpisuju novi kolektivni ugovor prema kojemu se njihova plaća obračunava ovisno o tarifnom prilogu, grupi poslova i vrijednosti boda koji tada iznosi točno 7,10 kuna.

Godišnja izvješća Zračne luke Zagreb tih godina još ne otkrivaju koliko to ZLZ troši samo na plaće i povlastice zaposlenika, no iz kolektivnog je ugovora vidljivo kako niže kvalificirani radnik (recimo onaj koji iz aviona prazni fekalije) dobiva osnovnu plaću između 3500 do 4100 kuna.

Bitno je naglasiti da je to osnovica.

KOLEKTIVNI
UGOVOR S
MATKOVIĆEM

2006. GODINA

Prije pet godina potpisan je kolektivni ugovor s tadašnjim direktorom Boškom Matkovićem

7,10 KUNA

Plaća se obračunava ovisno o tarifnom prilogu, grupi poslova i vrijednosti boda koji tada iznosi točno 7,10 kuna

2008. GODINE

Prvi dodatak kolektivnom ugovoru potpisan je u listopadu 2008. kad vrijednost boda skače na 8,66 kuna

OSNOVICA
PRAZNI AVION

Na nju dolaze još i dodatak od 75 bodova (532 kune), naknada za topli obrok te prijevoz s posla i na posao, regres, dodatak od 40 posto za rad u noćnoj smjeni, dodatak od 50 posto za prekovremeni rad, 0,5 posto za svaku navršenu godinu staža, još 10 posto za rad u drugoj smjeni, još 20 posto za rad subotom, još tri posto za naporan rad u turnusu...

Jednostavnije rečeno, samo nebo je granica.

Boško Matković i predstavnici tri sindikata tada na obostrano zadovoljstvo potpisuju izdašni kolektivni ugovor.

IDKJA ZA DUPLI PRIHOD Doduše, iste godine predsjednica Nezavisnog strukovnog sindikata aerodromskog operativnog osoblja Hrvatske Ivana Pažin zajedno s današnjim glasnogovornikom koordinacije aerodromskih

CAPLAĆE NPR. NIŽEKVALIFICIRANOG RADNIKA KOJI AVIONSKE TOALETE BILA JE PRIJE ŠTRAJKA OKO 5000 KN

sindikata Antom Dujićem osniva tvrtku Praesto d.o.o za usluge u zračnim lukama.

Ideja je bila jednostavna.

Tvrtka bi Zračnoj luci Zagreb u danima kad su njeni radnici (čitaj radnici ZLZ-a) na slobodnim danima te iste radnike iznajmljivala za potrebe održavanja aerodroma.

Pa što ih uzta sve ove povlastice na kraju ne bi još i dvaput plaćali!

Recimo, oni bi čistili avione ili pak nosili kave.

Ukratko, dovršili posao koji zbog slobodnog dana nisu stigli dovršiti.

Čak ni Boško Matković nije imao dovoljno hrabrosti u ZLZ-u angažirati tvrtku registriranu na adresi ZLZ-a koju čine radnici ZLZ-a pa je ona do danas ostala neaktivna.

Dujića i Pažin već su tada neki op-

tuživali da su zapravo osnovali tvrtku unutar tvrtke, no glasnogovornik koordinacije aerodromskih sindikata inzistira kako u tome nema baš ničeg sumnjivog.

"To nam je, zapravo, neka C varijanta ako bi se dogodilo da na Pleso uistinu dođe koncesionar", objašnjava mi Dujić.

Jer bi se tada i tvrtka Praesto d.o.o. mogla javiti kako bi kroz outsourcing opsuživala aerodrom, a radnici na neki način i dalje ostali zaštićeni.

No, tvrtka i dalje miruje.

Za razliku od njenih osnivača.

Oni će samo dvije godine od potpisivanja kolektivnog ugovora prvi put zatražiti njegove korekcije.

Plaće su im premale, a budući da Zračnoj luci Zagreb tako i onako dobro ide (ostvaruju čak i dobit!), pravo

je vrijeme da im se te mizerne plaćice povećaju.

KOREKCIJE Prvi dodatak kolektivnom ugovoru bit će potpisan u listopadu 2008. godine kad će vrijednost boda sa 7,10 skočiti na 8,66 kuna.

Onaj isti nižekvalificirani radnik koji je dotad crnčio za 4100 kuna sada će dobivati osnovicu uvećanu za tisuću kuna.

Radnicima su to omogućili predstavnici sindikata, na čelu s predsjednicima Ivanom Pažin, Božom Grabercem (Sindikat zaposlenika zračnih luka Hrvatske) i Vesnom Bukovac (Sindikat radnika aerodroma Zagreb).

U to doba malo aerodromskih radnika zna da mnogi sindikalisti, točnije članovi Radničkog vijeća Zračne luke Zagreb, od siječnja 2003. ostvaruju i dodatak na plaće od 10 posto kao i do- »

TONČI PEOVIĆ

Direktor Zračne luke Zagreb
Tonči Peović i
Uprava prihvatili
su devetnaest
sindikalskih
prijedloga bez
bikvilit izmjena.
Slomili su ih u tri
dana pregovora

» datnih 300 kuna za korištenje privatnih mobitela u službene svrhe.

I to im je Matković potpisao, u svojoj maniri "dajte im sve samo da nas ne gnjave" ili, ne dao Bog, čak i zaustave zračni promet.

Nakratko, nakon prvih izmjena u ugovoru, na aerodromu će nastupiti razdoblje mira, a sindikalisti i radnici opet se vratiti redovnim aktivnostima.

Jednokratni regres iznosi 2400 kuna, u prosincu se dobiva isti iznos novca u obliku božićnice, a za rođenje djeteta radniku pripada naknada od 3500 kuna.

Naravno, tu su propisane i jubilarne nagrade, dar za djecu radnika starosti do 15 godina kao i odluka da radnik, koji je prekršio obveze iz Ugovora o radu, otkaz može dobiti tek 3 godine nakon primitka pismenog upozorenja poslodavca!

PREGOVARAČKI GENIJ Ako Dujića pitate na koji su se način uopće izborili za takve uvjete, on će vam kao iz topa ispaliti da su pregovaračke sposobnosti sindikata zapravo posljedica stalnog obrazovanja i učenja, učenja, učenja...

"A učili smo od najboljih. Nama su dolazili strani stručnjaci, među njima i neki koji su radili na kampanjama američkih predsjednika, a ostatak je bio samo nadogradnja. Ključno je bilo biti uključen u upravljanje aerodromom, a dobre plaće su ionako zagarantirane u zračnoj industriji", objašnjava mi Dujić.

On je ovih dana na Plesu bio najglasniji, kao i njegov zamjenik, malo stidljiviji Mladen Mesić.

Mesić je voditelj školskog centra u kojemu se školuje osoblje za prihvat i otpremu zrakoplova, ono za snabdijevanje vozila gorivom, brojni instruktori i predavači.

Baš kao što se bori za radnike, Mesić se već ranije izborio i za vlastita prava, čak toliko da su ih neki smatrali upitnima.

Nejasno je, naime, kako je dospio na poziciju rukovoditelja školskog centra s obzirom na to da je završio tek srednju zrakoplovnu školu pa tako danas ima samo srednju stručnu spremu.

Mesić tako profesorima i magistrima koji polaze ovu školu već godinama dijeli certifikate, organizira nastavu i predavanja iako bi na tom mjestu trebala biti zaposlena osoba s visokom stručnom spremom.

Sindikalistima ništa od ovoga nije pretjerano sporno, barem ne toliko koliko ta mizerna vrijednost boda koja će im u 2011. ponovno dozlogrditi.

Tada s Upravom potpisuju novi do-

datak kolektivnom ugovoru prema kojem se vrijednost boda povećava na 8,97, no ni to ih neće dugo zadovoljiti.

Točnije, do prošloga tjedna kad će za tražiti novo povećanje.

No, ovoga puta radnici i sindikati za tražit će još i više.

U tom trenutku osnovna prosječna neto plaća NKV radnika iznosi 5900 kuna, a radnici sa srednjom stručnom spremom, koji čine 54 posto ukupnog broja djelatnika, primaju prosječnu plaću od 7466 kuna.

Sada su i godišnja izvješća tvrtke nešto detaljnija.

Udio visoke stručne spreme na aerodromu je porastao pa sada iznosi 12 posto, tvrtka broji 823 radnika, a na njih godišnje odlazi preko 133 milijuna kuna, točnije 48 posto ukupnih rashoda tvrtke!

Čisto za ilustraciju, normalno poslovanje podrazumijeva troškove zaposlenika maksimalno do 30 posto u udjelu rashoda, dok se za sve ono iznad toga vlasnik treba zapitati gdje li je uopće pogriješio...

Za sindikate, međutim, to su pravi argumenti u borbi za veća prava.

Pa tako Upravi Zračne luke Zagreb prosjeduju novi prijedlog kolektivnog ugovora kojim zahtjevaju "sitne korekcije".

Recimo, da bod za obračun plaće sada iznosi 9,86 kuna!

Da poslodavac (budući koncesionar) neće zapošljavati vanjske tvrtke za radna mjesta utvrđena sistematizacijom bez suglasnosti Radničkog vijeća.

Da će regres iznositi 3 tisuće kuna.

Da će božićnica iznositi 3 tisuće kuna.

Da će naknada za rođenje djeteta iznositi 5 tisuća kuna.

Da će se povećati broj slobodnih sati za rad u turnusu.

Da prekovremeni rad umjesto 10 može trajati najviše 8 sati tjedno.

Da će vrijeme provedeno na obaveznom liječničkom pregledu biti uračunato kao redovno radno vrijeme.

Da će se profesionalni sindikalisti birati već na 250, a ne 500 članova sindikata.

Da članovi sindikata imaju pravo davanja suglasnosti na bilo kakve izmjene u raznim pravilnicima i sporazumima koji su dotad bili u domeni Uprave tvrtke.

A ti pravilnici su san većine djelatnika u nesretnom privatnom sektoru.

Zašto su štrajkali

Sedmo

12 posto Udio visoke stručne spreme
dvanaest posto, tvrtka broji 823 za

5900

kuna neto
bila je osnovna prosječna plaća
NKV radnika na zagrebačkom plesu

7466

kuna neto
bila je prosječna plaća za
srednjom stručnom spre-
mu

ANTE DUJIĆ

Pregovaračke sposobnosti sindikata posljedica su stalnog obrazovanja i učenja. Nama su dolazili i stručnjaci koji su radili na kampanjama američkih predsjednika, kaže sindikalist

Recimo, Zračna luka Zagreb u svom vlasništvu ima 26 apartmana u Dugoju uvali koje radnici ZLZ-a imaju pravo koristiti po simboličnim cijenama.

Tri će osobe u kolovozu dnevno smještaj plaćati 220 kuna, dakle 73 kune po osobi.

Novim kolektivnim ugovorom radnici sada traže da se pravo korištenja apartmana regulira sporazumom, a žele sporazumom definirati i financiranje rekreacije zaposlenika.

REKREACIJA I IZLETI Između ostalog, Zračna luka Zagreb snosi troškove sportske rekreacije svojih zaposlenika u unaprijed određenim sportskim centrima, a financiraju i umirovljeničku udrugu i to kroz plaćanje mjesečnih izleta.

Prevareni radnici (jer od najave dolaska koncesionara oni se tako i osjećaju) sada strahuju da bi im budući vlasnik mogao ukinuti nešto od tih mukom stečenih povlastica pa ih, pod svaku

“RADNICI SU SE HTJELI OSIGURATI KOJOJ ĆE ZRAČNA LUKA USKO

ebo

a aerodromu iznosi
leika

48

posto ukupnih rashoda
noći štrajka 48 posto rashoda
ZLZ-a trošilo se na plaće

Što su postigli pobunom?

5000

kuna
sad iznosi
jednokratna
naknada za rođenje
djeteta

3000

kuna
toliko, po novome,
iznosi regres,
a tolika će biti i
božićnica

9

kuna
toliko sad iznosi
bod za izračun
plaće, iako su tražili
da bude 9,56

8000

kuna
po godini radnog
staža iznosit će
otpremnina u
slučaju otkaza

cijenu, od kapitalističkih zlobnika sva-
kako žele zaštititi.

U zaštiti prava na kraju gotovo u pot-
punosti uspijevaju.

Pa tako Uprava ZLZ-a pristaje na tra-
žena povećanja jednokratnih godiš-
njih isplata, a vrijednost boda određuje
se na 9 kuna.

Otpremnina za slučaj otkaza koji
nije skrivio radnik sada je sa 6400
podignuta na 8 tisuća kuna po godini
radnog staža, a ona prilikom odlaska u
mirovinu umjesto dvije iznosi 4 pro-
sječne plaće.

Dogovoreno je i to da radnici koji
prelaze novom poslodavcu ne mogu
biti proglašeni viškom sljedećih pet
godina.

Kako je krenulo, možda im se još
dodatno posreći pa na kraju uopće ne
bude izgradnje novog terminala.

Ako smo dosad imali najstariju put-
ničku zgradu u Europi, što ne bismo
još stotinjak godina?

5

godina
radnici koje će preuzeti
novi koncesionar
zaštićeni su od otkaza

4

prosječno plaće
dobit će svaki djelatnik
kad bude odlazio u
mirovinu

10

eura na dan
zaposlenici plaćaju
ljetovanje u Dugoj
uvali

EL BULL

STEAKHOUSE

www.elbull.hr

Tako sočan, neodoljiv!

01/64-41-779

Avenija Dubrava 70

ZBOG ODLUKE VLADE PO DOBITI KONCESIONARA